

Slovenski dom

Štev. 155

V Ljubljani, sreda 10. julija 1940

Leto V

Nemško-italijanski-madžarski posvet v Münchenu

Na njem bosta Nemčija in Italija odločili, kaj naj Romunija odstopi Madžarom - Odhod predsednika madžarske vlade in zunanjega ministra ter posebnega romunskega odposlanca v München

Budimpešta, 10. julija. o. »United Press« poroča: V dobro poučenih diplomatskih krogih trdijo, da je bil med Nemčijo, Italijo in Madžarsko dosežen sporazum glede zadovoljive madžarskih zahtev do Romunije v tem smislu, da bosta Nemčija in Italija povabili Romunijo, naj Madžarski mirno odstopi nekatere kose transilvanskega ozemlja. Kateri bodo ti predeli, ni še znano, trdijo pa, da bo to ozemlje vzdolž madžarske meje, kjer so Madžari najbolj strjeno naseljeni. Tam poteka tudi močna romunska Karolova obrambna črta, ki jo Romunija smatra za edino zanesljivo obrambo proti kakršnemu koli napadu od zahoda.

V Budimpešti poudarjajo, da je ta sporazum samo uvodnega značaja in da se lahko spremeni tako ali drugače.

V zvezi s tem sta bila včeraj poklicana v München predsednik madžarske vlade grof Teleky ter zunanji minister grof Czaky, da se bosta posvetovala z italijanskim zunanjim ministrom Ciano ter nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom.

Posebni odposlanec romunske vlade bo dopotoval v München z letalom danes. Zdi se, da bo v Münchenu dobil nalog, naj romunskemu zunanjemu ministru sporoči, da mora Romunija v odstop določenega ozemlja privoliti takoj.

Italijansko-nemški-madžarski sestanek v Münchenu pomeni prvo stopnjo v tistem, kar Italija in Nemčija imenujeta mirno spremembo zemljevida na evropskem jugovzhodu po njunih zamislih.

V Münchenu bodo razpravljali tudi o usodi tistega dela Transilvanije, kjer prebiva okoli 500.000 Nemcev. Zdi se, da bo ta predel ostal pod romunsko oblastjo, a mu bo Romunija morala dati popolno avtonomijo, za katere izvajanje naj bi skrbel voditelj nemške manjšine Hans Otto Roth, ki naj bi postal minister za manjšine v novi romunski vladi.

Zdi se, da sta Nemčija in Italija pripravljene madžarskim zahtevam glede Romunije ustreči v toliko, v kolikor bi morebitne spremembe ne ogrozile gospodarskega zaledja, ki ga imata Nemčija in Italija v tem delu Evrope in ki je za nadaljevanje vojne zelo važno, in pa v kolikor bi to ne vzbudilo vojne nevarnosti na Balkanu.

Budimpešta, 10. julija. o. Predsednik madžarske vlade grof Teleky in zunanji minister grof Czaky sta odpotovala v Nemčijo snoči s

posebnim vlakom ob 18. Z njima je odšel tudi nemški poslanik v Budimpešti Erdmannsdorf ter večje število političnih in gospodarskih strokovnjakov in zunanjega ministrstva. Uradna izjava ob odhodu pravi, da ni od tega potovanja treba pričakovati posebnih presenečenj. Moža, ki sta odgovorna za madžarsko zunanjo politiko, smatrat, da je potrebno včasih osebno se porazgovoriti z voditelji Nemčije in Italije, ki sta prijatelji Madžarske, ker je to v duhu popolnega političnega sodelovanja s tema silama.

Pomorska bitka ob južnem koncu Italije

Angleži poročajo o zadetju italijanske bojne ladje, Italijani pa o uspešnem letalskem napadu na angleško brodovje pri Kreti

Rim, 10. julija. m. Stefani poroča: Posebni dopisnik agencije Stefani s pomorskega bojišča poroča radiotelegrafsko, da so se včeraj italijanske vojne ladje srečale z angleškimi, ki so imele namen napasti italijansko mornarico, ki se je vračala z italijanskim konvojem iz pristanišč v Cirenajki. Do pomorske bitke je prišlo ob 14.30 na 38. stopinji severne širine in 18. stopinji vzhodne dolžine, južno od rtiča Spartivento, skrajne točke Kalabrije ob vzhodu v Messinskem prelivu. Bitka je trajala z vso srčnostjo do 21 zvečer. Sodelovale so tudi številne eskadrole bombnikov, ki so v zaporednih poletih napadle z bombami težkega kalibra sovražne ladje. V mraku je angleško ladjevalje odpulilo proti jugu, italijanske ladje pa so ga zasledovale.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 10. julija.

Ko bi on dež izvozno blago, bi Ljubljančani s tem zaslužili čedne denarce. Posebej sedaj v juliju, ko smo imeli do danes že 8 deževnih dni ter je meteorološki zavod zaznamoval v teh 8 deževnih dneh 43,8 mm padavin, kar znači, da je na ozemlje ljubljanske občine in okolice v obsegu okoli 80 m² padlo nad 35 milij. hl dežja. Največji naliv je bil od včeraj do davi, ko je padlo do 12,4 mm dežja. Kljub deževnim dnevom pa še ni nevarnosti za povodnji, tako je n. pr. Ljubljana od včeraj do davi pri Fužinah narasla samo za 4 cm. Tudi na Barju okoli Crne vasi in višje še ni nevarnosti povodnji, ki bi pač v času, ko vse bujno raste, naredila povsod velikansko škodo. Okoli Bevk je pa Ljubljana precej narasla in je nevarnost, da kmalu prestopi bregove.

Pogreb prvega gosta z Zal

Slabo vreme. Kljub temu se je zbrala pred Zalami velika množica opazovalcev in občinstva, da prisostvuje prvemu pogrebu z Zal na pokopališče pri Sv. Križu. V prav velikem številu so se pogreba 70 letnega Antona Plevnika udeležili njegovi znanci in Moščani, med katerimi je bil pokojnik znan kot »večni mladenič«, ki je posebno ljubil ptičke in jih poznal cele vrste. Točno ob 16 so dvignili nameščenci pogrebnega zavoda krsto v kapeli sv. Nikolaja ter jo prenesli pod baldahin pred molinico. Moščanski župnik g. Miha Jenko je ob asistenci kaplana g. Ignacija Strancerja in salezijanca o. Ivana Cvetka opravil cerkvene obrede in molitve. Po blagoslovitvenem obredu je imel g. župnik kratek nagovor. Pogreba sta se poleg sorodnikov in Moščanov udeležila tudi ravnatelj magistratnih uradov g. Jančigaj, ki je hkratu zastopal odsotnega g. župana in g. Stanko Sušnik, predsednik odbora Mestnega pogrebnega zavoda. Prav ta pogreb je bil v marsikaterem pogledu poučen, ko je praktično pokazal, kako bo treba organizirati posebno velike pogrebe. Treba bo pač še mnogo šole, da bo umel mestni pogrebni zavod pravilno urediti in voditi take pogrebe.

Nad 19.000 bolnikov sprejetih

Reševalna postaja miruje, ne v takem smislu, da nima nobenega dela, miruje le v toliko, da v zadnjih 24 urah ni prejel nobenega ponesrečenca. Tudi splošna bolnišnica ni sprejela v zadnjih 24 urah nobenega ranjenca in ponesrečenca. Glede števila sprejetih bolnikov v bolnišnico omenimo, da je število sedaj že preseglo 19.000. — V bolnišnici sedaj preurejajo pisarne sprejemnega urada.

Meningitis še vedno ponekod razsaja. Včeraj je bila v splošno bolnišnico prepeljana iz Ljubljane prepeljana neka ženska, ki je, kakor menijo, sumljiva, da je obolela za to nevarno in nalezljivo boleznijo. Ta bolezen še vedno najhuje razsaja po litjskem okraju. V Litiji so napravili za vse na tej bolezni trpeče bolnike začasno bolnišnico v šoli.

Lažni knez Volkonski izročen sodišču

Ljubljanska policija uprava je že dolgo prejela od raznih orožniških postaj poročila, da hodi po deželi neki elegantni gospod, ki posebno rad obiskuje krojaške mojstre ter sklepa z njimi velike naročilne pogodbe. V prvi vrsti je izbral plačila zmnožne in premožnejše krojače, ki so kaj radi nasadili njegovim ponudbam. Izdajal se je za solastnika podjetja, ki gradi novo železniško progo Crnomelj—Vrbovsko, vsem je zatrjeval, da je po poklicu inženir in da je podjetje sklenilo, da preskrbi vsem delavcem primerne delavske obleke.

Ze poprej se je večkrat izdajal za ruskega kneza Volkonskega in da je potomec slavnega kneza, ki je bil pred 100 leti na ljubljanskem kongresu v spremstvu ruskega carja in ki je navezal stike s takratnimi literarnimi in drugimi slovenskimi osebnostmi, kakor z Andrejem Smoletom, kanonikom Zupanom, dr. Francetom Prešernom itd. Lažnik Volkonski je kaj rad pripovedoval o velikanskem premoženju, ki ga je imela njegova rodbina v Rusiji, toda morali so pobegniti iz Rusije pred rdečimi vojniki.

Mladenec je bil rojen l. 1912. v Petrogradu kot sin gardnega častnika. Pravo njegovo ime je Andrej Vladimirovič Mustafin. Starši so se morali izseliti in so se naselili v Medvodah ok

Od tu in tam

Predstavniki jugoslovan. učiteljskega združenja so bili pred dvema dnevnoma pri prosvetnem ministru dr. Korošcu in mu razložili stanje v učiteljskih vrstah, zlasti pa so se potožili nad težkimi gnotnimi razmerami, v katerih da žive učitelji zlasti v podeželju. Obenem so izrazili tudi svoje veselje nad izjavo ministra dr. Korošca, da bo skušal ostati v stalnih stikih z učiteljskimi stanovskimi organizacijami. Končno so učitelji želeli, da bi se razmere uredile tako, da bi napredovali v zakonskih terminih. Minister dr. Korošec je odgovoril, da bo zastopstvo ponovno sprejel in mu dal tedaj priložnost, da bodo svoje težnje lahko obširneje razložili.

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je nedavno javno opozorilo živinorejce, naj bodo pri svojih kupcih z izvozniki živine in svinj bolj previdni in naj svojega blaga ne prodajajo za preveč nizke cene. Ravnateljstvo je izrazilo mnenje, da bi morali po sedanjem stanju na tržiščih in v sorazmerju s svojim zasluhom izvozniki plačevati kilogram živne teže pri svinjah na manj dinar dražje. Seveda pa izvozniki niso ostali dolžni odgovora in so v časopisih objavili podrobno kalkulacijo za vagon, natovorjen s svinjami. S številkami so dokazovali, da imajo silno majhen dobiček, nekaj več kakor tisoč dinarjev pri vagonu. Priznavajo, da bi kmetovalci zaslužili večji zaslužek, vendar pa tega ni mogoče enostavno doseči pri izvoznikih, pač pa naj se oblasti poborijo za to, da se bodo dvignile cene na inozemskih tržiščih. Le tako bodo dobili kmetje dostojno nagrado za pitanje svinj.

Okrog 280 je krajev v naši državi, katere so oblasti proglasile za turistične kraje. Sprito neizmerno veliko lepot, s katerimi se ponašajo vse pokrajine v naši državi, je to število presenetljivo nizko. Največ turističnih krajev je v Sloveniji in v Dalmaciji, kjer je skoro vsak večji kraj turistični kraj. Pri oceni, kateri kraj je turistični, pa odločajo ne samo podnebje ali zdravilni vrelci, temveč tudi dejstvo, kako in kaj je v tistih krajih na razpolago za udobje in preskrbo turistov. Tem pogojem pa ustrezajo večinoma le turistični kraji v Sloveniji in v Dalmaciji, med tem ko tega o veliki večini srbskih in bosanskih krajev ne moremo trditi, čeravno se tam ne manjka lepih krajev in zdravilišč. V Srbiji so dani vsi naravni pogoji za razvoj turizma, le da domače ljudstvo še nima tolikšne vzgoje, da bi znalo pripraviti tudi vse potrebno za sprejem in preskrbo gostov.

Zaradi otrok, ki so se med seboj zlasali, je prišlo do treh strašnih zločinov v vasi Bukelji pri Baranah v Črni gori. Na dvorišču so se igrali otroci Zeka in Misina Daciča ter otroci Ljajiča. Med igro so se otroci sprli zaradi kosčka sukanca in si skočili v lase. Ker je Dacičev sin vrgel Ljajičevega sina ob tla, da se mu je pocedila kri iz nosa, je krvaveči deček jokal oč stekel domov in svojemu očetu potožil, da so ga sosedovi otroci pretepli. Tedaj pa je Ljajič stekel proti sosedu, ki je prav tedaj strigel ovca. Približal se mu je tiha izza hrbita in ga kresnil s sekiro po glavi. Zeka Dacič se je zgrudil mrtev na tla. Tedaj pa je skočil na pomoč Zekov brat Misin, pa tudi njega je Ljajič prestregel in ga pobil s sekiro. Nsrečnika so prepeljali sicer v bolnišnico, toda rana je bila prehuda in Misin je umrl. Ljajič je s sekiro v roki pobegnil nato v gozd. Toda že naslednjega dne so našli njegovo truplo, ki je bilo sesekano na drobne kosce. Oblasti so uvedle preiskavo, da bi ugotovile, kdo ga je umoril. Skoro izven dvoma je, da so se masčevali Dacičevi.

Po nesrečnem naključju je ustrelil svojega prijatelja župana v vasi Podlipnik Atif Sabic. Mož se je bil pogovarjal s prijateljem Ramom Davičem in med tem premestil svoj samokres iz levega žepa v desnega. Pri tem pa se je orožje sprožilo in strel je zadel Daviča v prsa. Sabič, videč kaj

Sedanja moč nemškega, italijanskega in angleškega letalstva Zakaj se Nemčiji mudi z napadom na Anglijo

Pri toliko napovedovanem skorajšnjem napadu na Anglijo, bo gotovo igralo veliko vlogo letalstvo. Vendar je zelo težko točno povedati, s kakšnimi letalskimi silami razpolagajo danes Anglija na eni ter Nemčija in Italija na drugi strani.

Nemčija

Septembra 1938. leta je imela Nemčija 6500 letal prve linije, njene tovarne pa so izdelale po 600 novih letal na mesec. Januarja 1939. se je po nemških poročilih dvignila proizvodnja na 2000. Koliko letal izdelujejo v Nemčiji zdaj, točno ne vemo. Računajo, da tudi 2000 na mesec. Če vzamemo te številke kot podlago, je dodala Nemčija svojim 6500 letalom iz 1938. leta, do danes še okrog 30.000 letal. Tako dobimo številko 36.500. Vendar moramo pomisliti, da so izgubili Nemci v tem času okrog 15.000 letal, ali pri letalskih napadih ali zaradi drugih nesreč.

Z ozirom na to razpolaga Nemčija danes z okrog 22.000 letali. To število more tudi v bodoče ohraniti.

Italija

Ko je stopila Italija v vojno, je razpolagala z okrog 4000 letali, njena letalska industrija pa je izdelovala okrog 300 novih letal na mesec. Ker do sedaj še ni bilo nobenega večjega boja med italijanskimi in angleškimi zračnimi silami, moremo reči, če se ozremo na kapaciteto njene letal-

ske industrije, da ima danes Italija še vedno isto število letal, kakor ga je imela ob vstopu v vojno. Skupaj imajo torej Nemci in Italijani okrog 26.000 letal, skupna mesečna proizvodnja pa znaša okrog 2300 novih letl.

Anglija

Proti tem številkam se mora postaviti zračno brodogojstvo Velike Britanije. Koliko letal imajo danes Angleži, ne vemo. Ve se samo to, da je sprožila Velika Britanija svojo industrijo, ki je na višku in da na veliko kupuje letala v Združenih državah. Angleži so prevzeli tudi vsa tamkajšnja francoska naročila.

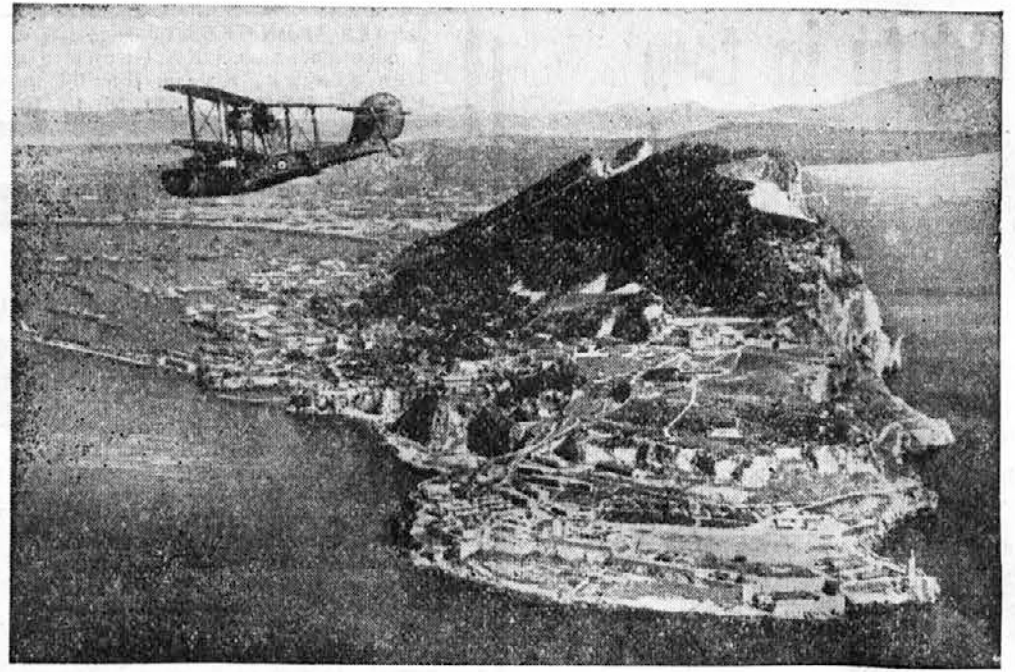
Po dosedanjih vesteh je dobila Anglija iz Amerike 3000 letal.

Amerikanci so izdelovali do zdaj 15.000 letal na leto, v najkrajšem času pa jih bodo po 50.000. Ker ni mogoče kar čez noč pognati v obrat novo letalsko industrijo in ker mora skrbeti Amerika tudi za lastno letalstvo, trenutno ne more pošiljati Angliji več kot 1000 letal na mesec.

Angleške letalske tovarne pa izdelujejo zelo verjetno 1500 do 1700 novih letal na mesec. Skupni mesečni prirastek angleškega letalstva, računajoč uvoz in domačo proizvodnjo, znaša torej 2500 do 2700 novih letal.

Številčno je angleško letalstvo najbrž še vedno šibkejšo od nemškega, kaže pa, da bo v najkrajšem času enako močno.

To je tudi eden vzrokov, ki narekuje Nemčiji čimprejšji napad na angleško otočje.

Gibraltar, najmočnejša obmorska trdnjava v Evropi, ki je zadnje čase spet stopila v ospredje evropskega zanimanja. Trdnjava je angleška in se je zdaj — kakor pravijo nekatera poročila — menda nameravajo polastiti Nemci, ki bi prišli nad njo po suhem čez Španijo.

Tovarna filmskih »čudežev«

Pogled v filmski oddelek, kjer skrbe za streljanje brez streliv, za barvan dim, dišečo meglo, eksplozije brez tresljev...

Fred Ponedel, vodja oddelka za smodnik in orožne učinke v filmskih delavnicah Warner Brosa v Hollywoodu, se je mesece in mesece ubadal s posebnim, zanimivim vprašanjem. Šlo je za luknje, ki jih delajo izstrelki iz samokresov in iz pušk, da bi te luknjice v filmu bile videti čim bolj resnične in naravne, ne da bi bilo zaradi tega kaj